

UZASADNIENIE

A. S. został oskarżony o to, że w okresie od 01 lutego 2016 r. do 09 sierpnia 2016 r. w O. na ul. (...) znęcał się fizycznie i psychicznie nad siostrzenicą E. S. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury podczas których szarpał ją za ubranie, wyzywał ją słowami wulgarnymi, groził pozbawieniem życia oraz niszczył mienie użytku domowego, to jest o popełnienie czynu z art. 207 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Olecku wyrokiem z dnia 17 lipca 2017r. w sprawie sygn. akt II.K.550/17:

I. oskarżonego A. S. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to, na podstawie art. 207 § 1 k.k. skazał go i wymierzył mu karę 1 / jednego / roku pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 2 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 /trzech/ lat,

III. na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 k.k., art. 72 § 1 pkt 7a i § 1a k.k. zobowiązał oskarżonego do powstrzymania się w okresie próby od nadużywania alkoholu oraz do powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzoną i zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 3 metry,

IV. na podstawie art. 73 § 2 k.k. oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego,

V. na podstawie § 4 ust. 1 i § 17 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. J. kwotę 588,00 / pięćset osiemdziesiąt osiem / złotych plus podatek VAT 23 % w kwocie 135,24 / sto trzydzieści pięć złotych i 24/100 / tytułem wynagrodzenia za wykonywaną obronę z urzędu oskarżonego w postępowaniu sądowym,

VI. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku w całości na korzyść oskarżonego, wywiodła obrońca oskarżonego.

Na podstawie art. 427§2 kpk i art. 438 pkt. 2 i 3 kpk wyrokowi zarzuciła:

1. Obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie:

-art. 7 kpk poprzez dokonanie dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnień oskarżonego A. S. oraz zeznań przesłuchanych w sprawie świadków E. S., J. S., M. D., I. D., P. K., E. K. (1), M. G., M. F., T. G., A. W., J. B., M. M., E. K. (2), T. K. oraz zawiadomienia z MOPS w O. z dnia 03 lutego 2017r., z naruszeniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oraz zasad logicznego rozumowania i w konsekwencji uznanie, że wina oskarżonego co do znęcania fizycznego i psychicznego w okresie od dnia 01 lutego 2016r. do 09 sierpnia 2016r. nie budzi wątpliwości., podczas gdy zebrane dowody nie pozwalają na sformułowanie takiej oceny.

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku mający wpływ na treść wydanego orzeczenia, a polegający na ustaleniu, że oskarżony dopuścił się czynu z art. 207§1 kk w postaci znęcania się fizycznego i psychicznego, w sytuacji gdy wnikliwa analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oceniana z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, a w szczególności prawidłowa ocena wyjaśnień oskarżonego A. S. oraz zeznań przesłuchanych w sprawie świadków E. S., J. S., M. D., I. D., P. K., E. K. (1), M. G., M. F., T. G., A. W., J. B., M. M., E. K. (2), T. K. oraz zawiadomienia z MOPS w O. z dnia 03 lutego 2017r prowadzi do wniosku, że brak jest dostatecznych dowodów świadczących o zrealizowaniu przez oskarżonego znamion zarzucanego mu czynu.

W konsekwencji, na podstawie art. 427§1 kpk i art. 437§2 kpk wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i odmienne orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uniewinnienie oskarżonego A. S. od czynu z art. 207§1 kk.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oraz wnioski w niej zawarte co do zasady okazały się słuszne, albowiem zainicjowała dokonanie kontroli instancyjnej, w wyniku której Sąd Okręgowy zmienił co do istoty zaskarżone orzeczenie i uniewinnił oskarżonego A. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Odnosząc się do zarzutów skarżącej to należy podzielić stanowisko, iż w przedmiotowej sprawie przypisane A. S. zachowanie nie spełnia znamion koniecznych dla występkę z art.207§1 kk, aczkolwiek nie ze względów znamion czasownikowych podlegających ocenie i wartościowaniu tj. w aspekcie tych elementów strony przedmiotowej czynu które odnoszą się do czynności wykonawczych znęcania fizycznego i psychicznego a które podniosła obrońca w apelacji a z powodów bardziej oczywistych.

Zgodnie bowiem z treścią art. 207 § 1 kk, znamiona tego występkę realizuje ten, kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy.

Przedmiotem bezpośredniego działania sprawcy są więc: osoba najbliższa wobec sprawcy, osoba pozostająca z nim w stałym lub przemijającym stosunku zależności, osoba małoletnia oraz osoba nieporadna ze względu na swój stan psychiczny lub fizyczny.

Definicję osoby najbliższej zawiera art. 115 § 11 kk. Ma ona co do zasady charakter formalny, bowiem nie jest uzależniona od istnienia między osobami wymienionymi w tym przepisie pozytywnych więzi emocjonalnych. Do kręgu znaczeniowego osoby najbliższej włączonych zostało pięć kategorii osób, a mianowicie:

1. małżonkowie;
2. krewni w linii prostej, to jest wstępni (rodzice, dziadkowie) oraz zstępni (dzieci, wnuki);
3. krewni w linii bocznej, to jest rodzeństwo, również przyrodnie;
4. powinowaci w tej samej linii lub stopniu, a zatem:
 1. w linii prostej, to jest wstępni, czyli mąż matki (ojczym), mąż babki oraz żona ojca (macocha), żona dziadka, jak również rodzice, dziadkowie małżonka, jak i wstępni (zięć, synowa, pasierb),
 2. w linii bocznej, to jest rodzeństwo małżonka (szwagier, bratowa);
 3. osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz ich małżonkowie; a także osoby pozostające we wspólnym pożyciu (chodzi w tym ostatnim wypadku o wspólne pożycie psychiczne i fizyczne oraz o wspólnotę ekonomiczną).

Dalsze pokrewieństwo, nawet gdy więzy krwi są niekwestionowane, nie uprawnia na gruncie prawa karnego do przyjęcia stosunku bliskości. Oznacza to, że rodzeństwo stryjeczne, które można określić jako zstępnych rodzeństwa, nie wchodzi do kręgu osób najbliższych w rozumieniu art. 115 § 11 kk (vide: postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 3 czerwca 2015 r. III KK 72/15).

Zatem pokrzywdzona w niniejszej sprawie, E. S., bratanica oskarżonego (k.249 verte) również nie należy do kręgu osób jemu najbliższych, w rozumieniu art. 115§11 kk. Z pewnością też pokrzywdzona nie należy też do kolejnej kategorii osób, które zostały wymienione w art. 207 § 1 kk, tj. osób pozostających ze sprawcą w stałym lub przemijającym stosunku zależności.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego przyjmując bowiem należy, iż stosunek zależności od sprawcy – w rozumieniu art. 207 KK – zachodzi wówczas, gdy pokrzywdzony nie jest zdolny z własnej woli przeciwstawić się znęcaniu i znosi

je z obawy przed pogorszeniem swoich dotychczasowych warunków życiowych związanych z utratą pracy, środków utrzymania, mieszkania, rozłąką lub zerwaniem współżycia ze sprawcą (vide: uchwała SN z 9.6.1976 r. (VI KZP 13/75, OSNK 1976, Nr 7–8, poz. 86). Pojęcie stosunku zależności oznacza zatem, że los danej osoby zależy od innej, mającej nad nią fizyczną, psychologiczną lub moralną przewagę. Jest to taki stan, w którym sytuacja jednej osoby (materialna, zdrowotna lub choćby tylko psychiczna) uzależniona jest od sprawcy. Stosunek zależności zachodzi wówczas, gdy pokrzywdzony nie jest zdolny, z własnej woli, przeciwstawić się znęcaniu i znosi je, z obawy przed pogorszeniem swoich dotychczasowych warunków. Stosunek ten może wynikać także z sytuacji faktycznej stwarzającej dla sprawcy sposobność znęcania się, przy wykorzystaniu przewagi sprawcy nad słabszym pokrzywdzonym (wyr. SA w Katowicach z 13.11.2008 r., II AKa 303/08, KZS 2009, Nr 3, poz. 48).

Sytuacja taka zaś, w świetle okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, nie ma miejsca, na co wskazuje chociażby to, że w przeciwieństwie do pokrzywdzonej, oskarżonemu przysługuje jedynie ograniczone (wynikające z ustalonej służebności) prawo do zajmowanej wspólnie nieruchomości.

Reasumując, zdaniem Sądu odwoławczego, zachowanie oskarżonego A. S. nie wyczerpało znamion występku z art.207§1 kk.

Stwierdzenie powyższego uzasadniało zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzuconego mu czynu, co też Sąd Odwoławczy uczynił.

Jednocześnie należało uwzględnić wniosek obrońcy oskarżonego o przyznanie wynagrodzenia za obronę z urzędu , zasądzając od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. M. J. kwotę 516,60 zł złotych brutto tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 632 ust. 2 kpk w zw. z art. 634 kpk i obciążył nimi Skarb Państwa (za I i II instancję).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.